

Шағын және орта бизнес - ел дамуының драйвері

2-БЕТ

Лудоманиядан келетін зиян көп

3-БЕТ

Роза ЖОТАБАЕВА, «Сөз маржан» үйірмесінің жетекшісі:

«Баланың қабілетін аша білу - бақыт»

8-БЕТ

ОРАЙЫ КЕЛГЕН ӘНГІМЕ

ЗАН газеті

ZANMEDIA.KZ

zangazet@mail.ru

№48 (3677)
28 маусым 2024

Қоғамдық-саяси, құқықтық газет

БҮГІНГІНІҢ БАС ТАҚЫРЫБЫ

ҰЛТ БАСПАСӨЗІ МЕН ҰЛТ МҮДДЕСІ ӨЗЕКТЕС

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев БАҚ саласы қызметкерлерін кәсіби мерекесімен құттықтап, үздіктерді марапаттады. «Ең алдымен, баршанызды Бұқаралық ақпарат құралдарының қызметкерлері күнімен шын жүректен құттықтаймын! Журналист – мәртебелі мамандық. Ол – ақиқат сөздің, өткір ой мен шынайы пікірдің етіліп, іс тиянақты жасалған. Өйткені кешен 2021 жылдан бастап бір мердігердің карамағында болғандықтан, қызметкерлері де, атқарылатын жұмыс та бірегей ұйымдастырылып, соның нәтижесінде сапа ғана емес, қаражат та үнемделген. Жағдайдың күрт өзгеруіне «Ембімұнайгаз» компаниясының жаңа тендер өткізуі себеп болған. Әлгі кешенді бір қызмет түрі бірнеше лотқа бөлініп, талант-тарапқа салынған. Негізі бұған дейін қол қойылған ұзақ мерзімді

мемлекет те, журналист те ұлт үшін қызмет етеді, ел тағдырын шешуге атсалысады. Өйткені, ұлт баспасөзі мен ұлт мүддесі қай кезде де өзектес», – деді Мемлекет басшысы.

«Зан» медиа-корпорациясы» ЖШС ұжымы да барша әріптестерді кәсіби мерекесімен құттықтайды. Мемлекет мүддесі үшін жасап жатқан еңбектеріңіз ел игілігіне жарасын, құрметті журналистер!

АҚ ПЕН ҚАРА

ЛАЙЫҚТЫ ЖӘНЕ ЛАЙЫҚСЫЗ: «ЕМБІМҰНАЙГАЗ» КОМПАНИЯСЫНЫҢ ҚИСЫНСЫЗ ҮНЕМДЕУ ТӘСІЛДЕРІ

Қазақстан Президенті Қ.Тоқаев көктемде бюджет қаражатын үнемдеуді, оны ең қажетті жобаларды ғана жүзеге асыруға және ең өзекті проблемаларды шешуге бағыттауды тапсырды. Алайда кейбір компаниялар мұндай өкімді әрқилы қабылдайтындай. Бұл жерде, әсіресе, еліміздің мұнай-газ секторы ерекшеленіп отыр. Оған жарқын мысал іздеп алысқа барудың қажеті жоқ. Мұнай саласындағы стратегиялық және тактикалық «қарқынды» іс елдің көз алдында. Бәлкім, Атырау облысында шиеленіс ошағының жиі пайда болуы содан шығар...

Мәселенің аражігін ажыратып алайық. Бұған дейін «Ембімұнайгаз» АҚ мұнай-газ объектілерінде тұрмыстық қызмет көрсету саласында жұмыс істеген жүзден астам адам жұмыссыз қалды. Олар жұмыс беруші-мердігермен бір жылдан астам мерзімге шарт жасасқан еді. Бәрі заң талабына сәйкес. Жергілікті халық жұмыспен қамтамасыз етіліп, іс тиянақты жасалған. Өйткені кешен 2021 жылдан бастап бір мердігердің карамағында болғандықтан, қызметкерлері де, атқарылатын жұмыс та бірегей ұйымдастырылып, соның нәтижесінде сапа ғана емес, қаражат та үнемделген. Жағдайдың күрт өзгеруіне «Ембімұнайгаз» компаниясының жаңа тендер өткізуі себеп болған. Әлгі кешенді бір қызмет түрі бірнеше лотқа бөлініп, талант-тарапқа салынған. Негізі бұған дейін қол қойылған ұзақ мерзімді

келісімшартта көрсеткіш орындалып, жақсы нәтижеге қол жеткізілсе, оның қолданылу мерзімі аяқталса да, «Ембімұнайгаз» тарапынан әрі қарай жалғастыру мүмкіндігі қаралған болатын. Яғни, тиімді жұмыс істелсе, ынтымақтастықты одан әрі ұзарту үшін мердігердің қызметіне талдау жүргізу міндеттелген. Алайда «Ембімұнайгаз» осы шартты орындамай, ешқандай қорытынды шығармай, жобаны жүзеге асырудан түскен үнемді есептемей, тендерді бірнеше лотқа бөліп жіберген.

Осыған орай аталған мәселе бойынша Атырау облысы соттарының ісі көбейді. Мердігер Атырау облысының мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотында тендер қорытындысына қатысты әділдікті іздеп жатыр. Сот талқылауына шолу жасасак, «Ембімұнайгаз» компаниясы тарапынан «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қорының

Сатып алу қызметін басқару стандартының нормаларына сілтеме жасай отырып, бірқатар компанияларды «сенімді емес» әлеуетті өнім беруші деп таңу туралы талап қою кен етек алған. Тек 2023 жылдың өзінде «Ембімұнайгаз» АҚ конкурсі нәтижелері бойынша AZARA, STEP, N&K Architects және т.б. (Атырау облысы бойынша сот кеңсесінің мәліметі бойынша) сынды бірнеше жеңімпазды шығартып тастаған. Әрине, «Ембімұнайгаз» әрбір тапсырыс берушіні терең зерттеп, заң бөлімі бүкіл құжаттың әрбір тармағына мән беріп, сатып алу рәсімінің құжаттамасына мұқият қарайды. Дегенмен бұл біржақты екенін нақты талдама көрсетіп отыр. Бұдан ыңғайлысының құжаттың ағуіті қарап, ыңғайсызының құжаттың «мұқият» зерттеу тәсіліне баруы мүмкін шығар деген заңды күдік ұялайды.

Неге дейсіз ғой. Әр сөзіміздің астары бар. Мысалы, тілге тиек етіп отырған тендерлер мәселесін зерттеудің өзі тым қызықты болып шықты. Қазақстан Республикасы сот органының электрондық сервисінің ашық дереккөзінде «Ембімұнайгаз» АҚ-ның «сенімсіз» өнім берушілермен соттасуы туралы деректер бар. Кейде талап қою мерзімін сақтамаста да, ондай істер жетіп артылады. Мәселен, «Ембімұнайгаз» АҚ былтырғы

Шолпан МАЛИКОВА, Нархоз университетінің Құқық және мемлекеттік басқару мектебінің профессоры, заң ғылымдарының кандидаты:

ҚАРЖЫ ПИРАМИДАЛАРЫНА ЛИЦЕНЗИЯ БЕРІЛМЕЙДІ

– Бүгінде адамдардың қаржылық сауаттылық деңгейі өсті десек те, бар жиган-тергенін қаржы пирамидаларына салатындардың саны азаймай отыр. Жалпы адамдар неге алдана береді?

– Қаржы пирамидасы – бұл активтерді қайта бөлу және басқалардың жарналары арқылы кейбір қатысушыларды байыту жолымен жаңа салымшыларды тарту тәсілі. Қазіргі заманғы қаржы пирамидаларын ұйымдастырушылар өздерінің алаяқтық схемаларын әртүрлі тәсілдермен жасырады, бірақ олардың барлығы бір қағида бойынша жұмыс істейді – ақша оларға жаңа қатысушыларды тарту арқылы келеді. Адамдар мен ақша ағыны тоқтаған кезде пирамида құлайды. Ал адамдардың қаржы пирамидаларына алданып қалуларының екі себебі бар. Бірі – жеңіл ақшаға құмарту, екіншісі – қаржылық сауаттылықтың жоқтығы.

Мысалы, соңғы уақытта адамдар қызмет көрсететін немесе ноткоинға нақты тауарларды сатып алатын жағдайлар жиі кездеседі (бұл ешқандай құндылығы жоқ монета). Сосын жеңіл әрі тез баюды ойлап, бірден банктерден ірі көлемде несие рәсімдеп немесе қолдағы қаражатын қаржы пирамидаларына салып жатады. Мұның бәрі халықтың қаржылай сауаттылығы әлі де төмен екенін көрсетеді.

– Қаржы пирамидасының «пирамида» екенін қалай білуге болады? Олар қалай жұмыс істейді?

– Қаржы пирамидалары (немесе инвестициялық пирамидалар) қоғамда жаңа пайда болған құбылыс емес, олар XX ғасырдың басындағы Понци схемасынан бастап ғасырлар бойы әртүрлі нысанда дамып отырды. Қаржы пирамидалары бұл қазіргі таңда қоғамда кең таралған алаяқтықтың бір түрі. Қаржы пирамидалары заңсыз инвестициялық жүйе деп қарастырылады. Себебі, бұл жүйеде жаңа инвесторларды тарту есебінен салымшылардың табысын арттыру әдісі қолданылады.

(Соңы 3-бетте)

мамырда «N&K Architects» ЖШС № 811912 «Қарсақ кен орнында 100 орындық асхана құрылысы» тендері бойынша өнім берушісіне шағым түсіріп, оны жеңіп алған. Сатып алынатын жұмыстың біртекті нарығында тәжірибесін растау үшін тендерлік өтінімде жалған мәліметтің табылуы негіз болды делінген.

Бірнеше айдан кейін компания жалпы құны 4 млрд теңгеден асатын жатақхана мен әкімшілік ғимараттарды күтіп ұстау және қызмет көрсету бойынша қызметті атқарушы ретінде «Мейірәлі» ЖШС-н айтқандаған. Ал ендігі қызықты қараңыз. «Самұрық-Қазына» порталының ашық дереккөзінен ЖШС «Ембімұнайгаз» АҚ-мен 2023 жылдың 26 сәуірінде қол қойған құжатта негізгі қызмет түрі 2024 жылдың 1 қаңтары мен 31 желтоқсан аралығында орындалуы тиіс делінген. Ал әлгі қызмет көрсетуші «Мейірәлі» өз міндеттемесін 2024 жылдың мамыр айында ғана орындай бастаған. Әлбетте, мұндайда «егер қызмет көрсету мамырда басталса, бюджет неге қаңтардан бастап қызмет көрсетіледі деп бөлінген» деген сұрақ туар еді.

Ол ол ма, ұсынылған тендерлік өтінімдегі құжаттардың өзі күмән тудыратындай. Атырау облысы бойынша МӘС сот отырыстарында конкурсқа қатысуға өтінім берілген күні әлгі «Мейірәлі» компаниясының қызметті көрсетуге жеткілікті еңбек ресурстары мен тәжірибесінің жоқтығын растайтын құжаттар ұсынылған. Жалпы, бұл компанияның өзі қаншалықты тәжірибелі? Міне, мұның өзі үлкен сұрақ. Ендеше нәліктен таңдау бұл ЖШС-ға түскен?

Ұсынылған нақты дәлелдемелерге бірінші сатыдағы сотта оңтайлы баға берілмеген. Сондықтан күнкоріссіз қалған жұмысшылардың мүддесі үшін күрескен мердігер апелляциялық шағым түсірмекші.

(Соңы 5-бетте)

